

4e Int. Bijeenkomst Rekenlinialenverzamelers, Huttwil, Zwitserland

IJzebrand Schuitema

Het is woensdag 14 oktober, 5 uur is ochtends, als de wekker afloopt. Het is nog erg donker en er is eigenlijk niets dat lokt om uit bed te komen, behalve de wetenschap dat we - Guus Craenen, Leo de Haan en ondergetekende - om 6 uur zullen vertrekken naar Zwitserland waar we zullen deelnemen aan de 4e Internationale Bijeenkomst van Rekenlinialenverzamelers. Om kwart voor 6 staat Leo voor de deur - Guus heeft de nacht bij ons gelogeed - Annie verzorgt de koffie en de lunch voor onderweg en om precies 6 uur rijden we, nagewuifd door Annie, weg.

Na twee koffiestops, één benzinstop en hooguit 3 seconden stop bij de Zwitserse douane, zijn we na precies 800 km rijden, acht en een half uur later in Huttwil. Het is er prachtig weer, de herfstkleuren doen het fantastisch langs de hellingen van de heuvels en de gezellige pittoreske dagmarkt in Huttwil maakt dat we ons echt even met vakantie wanen.

We hebben hoge verwachtingen van de meeting want de papieren voorbereiding was perfect. Heinz Joss heeft een geweldige prestatie geleverd bij de voorbereiding van dit voor ons allen zo belangrijke gebeuren. Alle deelnemers zullen dit beamen, het programma was interessant, goed getimed en in prettige ambiance. Deelnemers waren er uit 8 landen, Zwitserland, Duitsland, België, Engeland, Liechtenstein, Frankrijk, USA en Nederland. De Nederlandse (Kring-) vertegenwoordiging bestond uit Nanco Bordewijk, Guus Craenen, Leo de Haan, David Rance, Nico Smalenburg vergezeld door zijn in Zwitserland wonende zuster, Frans Vaes, ons Belgische lid Pierre Vander Meulen met zijn vrouw, onze Duitse leden Hans Dennert en Günter Kugel, en uiteraard Heinz Joss, en ondergetekende. Onze Kring was dus goed vertegenwoordigd. Het totaal aantal deelnemers met hunne dames was 93, een respectabel aantal.

Bij de inschrijving aan het eind van de woensdagmiddag werd ons uitgereikt:

1. de Proceedings, een 83 blz. omvattend boekwerk, gedeeltelijk in kleur, met daarin

de artikelen behorend bij de te houden voordrachten (te bestellen bij Heinz à ZF 50,-),

2. een cadeau door de organisatie verzorgd, zijnde replica's van twee door Heinrich Daemen-Schmid tussen 1903 en 1911 gemaakte rekenstaafjes ten behoeve van schoolonderricht voor het rekenen met een rekenliniaal (Ik was zo gelukkig in Zwitserland twee originelen van deze staafjes te kunnen kopen),
3. een cadeau, beschikbaar gesteld door Harald Riehle van IWA, zijnde de IWATRONIC 0272, door IWA ontworpen voor de 'Muiderkring' in Bussum, bestemd voor berekeningen op radiogebied en gemaakt in 1970, een heel bijzondere rekenschuif, een waardevolle aanwinst in ieders verzameling.

Om 18.00 uur opende Heinz Joss de bijeenkomst waarna Peter Kradolfer een voordracht hield over het rekenen met rekenpenningen. Een zestal toehoorders kreeg gelegenheid om zich dit rekenen eigen te maken en het daarna aan de anderen in de zaal uit te leggen en voor te doen. Een speels begin van de bijeenkomst dat veel waardering oogstte.

Het daaropvolgende diner vond in het hotel plaats in een gezellige ambiance, waarbij de deelnemers zich zoveel mogelijk mengden met hun colleges uit andere landen. Erg gezellig. Velen kenden elkaar nog van één of meer van de voorgaande drie bijeenkomsten. Het wordt zo langzamerhand één grote familie.

De donderdag was van 8.30 uur tot 15.30 uur volgepland met acht voordrachten, te weten:

1. Jörg Waldvogel over Jost Bürgi, één van de uitvinders van de logaritme,
2. Elisabeth Schoeck-Grüebler over Felix Donat Kyd, een vroege Zwitserse voorvechter van de rekenliniaal,
3. Günter Kugel over de door Kyd gebruikte rekenliniaal,
4. Heinz Aeschlimann over geodetische rekenlinialen gemaakt door de firma Kern in Aarau,
5. Heinz Joss over Zwitserse makers van

- rekenlinialen, schijven en cilinders, een lange rij ons onbekende namen,
6. Paul Wirz over rekenschijven in een niet volledig ronde vorm,
  7. Peter Hopp over rekenhorloges,
  8. Conrad Schure over reken-polshorloges.

Al met al een zwaar programma, erg gevarieerd, met veel informatie. Het diner werd 's avonds opgeluisterd met Zwitserse volksmuziek, ten gehore gebracht door drie vrienden van Heinz Joss.

Vrijdag hebben we 's ochtends een busrit naar Aarau gemaakt waar we het stadsmuseum hebben bezocht en de collectie van de firma Kern hebben bestudeerd. Na de lunch is de ruil/verkoopbeurs gehouden, die natuurlijk veel belangstelling trok. Er is niemand zonder aanwinsten weggegaan, sommigen hadden een grote tas vol. Er waren veel heel bijzondere voorwerpen. Alles met elkaar heb ik mijn collectie kunnen uitbreiden met 20 nieuwe nummers, waaronder enkele heel bijzondere, mij onbekende, rekenlinialen van VEB-Mantissa en een heel mooie wals van Loga.

Na de beurs was er een vergadering met als onderwerp de eventueel op te zetten organisatorische samenwerking in Europa, waarbij de Nederlandse Kring als voorbeeld diende. Er zijn nog geen concrete beslissingen genomen, maar alle aanwezigen zullen de geuite voorstellen overwegen en er in eigen land met

landgenoten over praten om er dan in de volgende internationale bijeenkomst in Cambridge, 21 augustus 1999, structuur aan te geven.

De zaterdag was gereserveerd voor eigen invulling. Velen hebben daarvan gebruik gemaakt door één van de vele vlooiemarkten te bezoeken. Guus, Leo en ik zijn naar Zürich geweest en hebben twee uur gezocht en waarachtig ook nog iets gevonden. Heinz Joss had van te voren gezegd dat een bepaalde handelaar daar voor hem inkocht, dus dat de kans op koopsucces niet zo groot zou zijn. Welnu, kennelijk bleek de handelaar niet alles te hebben zien liggen.

Als je heen en terug acht uur de gelegenheid hebt met elkaar te praten, zal het niemand verwonderen dat er veel over onze gemeenschappelijke hobby van gedachten is gewisseld. Enkele nieuwe ideeën zijn geuit, onze bijeenkomst in het jaar 2000 is van meerdere kanten belicht, we denken dat daarover in komende MIR's wel gerapporteerd gaat worden.

Ik weet zeker dat ik mede namens Guus en Leo spreek, en ik denk dat ik ook de mening van de andere deelnemers vertolk, als ik eindig met de opmerking dat we kunnen terugkijken op een goede, leerzame, prettige en nuttige bijeenkomst. Hopenlijk kunnen er een volgende keer nog meer leden van onze Kring aan deelnemen.